

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžsk/10/2017
Identifikačné číslo spisu: 5016200599
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5016200599.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobkyne (sťažovateľky): L. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. JURKOVEC ADVOKAT DK, s.r.o. so sídlom M.R. Štefánika 1822, Dolný Kubín, IČO: 36 832 103, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 - 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 36449-2/2016-BA zo dňa 11.05.2016, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sa/10/2016-37 zo dňa 16. 02.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Sociálna poisťovňa, pobočka Dolný Kubín, ako prvostupňový správny orgán, vydala dňa 07.03.2016 rozhodnutie Číslo: 200-004354-CA04/2016, v zmysle ktorého má žalobkyňa podľa § 30, § 48, § 53 a § 55 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 461/2003 Z. z. alebo zákon“) nárok na materské za obdobie od 24.02.2016 do zániku nároku na materské vo výške 16,86027 Eur za deň.

2. Na odvolanie žalobkyne žalovaná rozhodnutím číslo: 36449-2/2016-BA zo dňa 11.05.2016 zamietla odvolanie žalobkyne zo dňa 21.05.2016 a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdila, nakoľko mala za to, že rozhodujúcim obdobím na zistenie denného vymariavacieho základu je v súlade s § 54 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 543/2010 Z. z. obdobie - kalendárny rok 2015. Z tohto dôvodu prináleží žalobkyňi nárok na materské od 24.02.2016 do zániku nároku na materské vo výške 70 % denného vymariavacieho základu (24,0861 Eur), t. j. v sume 16,86027 Eur za deň.

II.

Konanie na krajskom súde

3. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S. s.p.“) zmietol žalobu ako nedôvodnú.

4. V odôvodnení rozsudku uviedol, že v danom prípade dňa 30.09.2015 zanikol žalobkyni pracovný pomer u zamestnávateľa - spoločnosť TVRDEX, s.r.o. so sídlom v Tvrdošíne, IČO: 36 006 823 z titulu uzavretia dohody o ukončení pracovného pomeru zo dňa 30.09.2015, v zmysle ktorého vykonávala prácu na pozícii administratívny pracovník odo dňa 01.07.2010.

5. Následne dňa 01.10.2015 vznikol žalobkyni nový pracovný pomer so zamestnávateľom - spoločnosť TVRDEX, s.r.o., so sídlom Tvrdošín, IČO: 36 006 823, v zmysle ktorého nastúpila na výkon práce na pozícii finančný manažér.

6. Spoločníkmi a zároveň konateľmi zamestnávateľa žalobkyne - spoločnosti TVRDEX, s.r.o., so sídlom v Tvrdošíne, IČO: 36 006 823 sú M. O. a M. O., obidvaja s bydliskom Z., t. j. priezviskom a bytom ako žalobkyňa.

7. S poukazom na § 20 ods.1 zákona č. 461/2003 Z. z. povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti zamestnanca uvedeného v § 4 ods. 1 vzniká odo dňa vzniku právneho vzťahu, ktorý zakladá právo na príjem uvedený v § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3 a zaniká dňom zániku tohto právneho vzťahu, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 48 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. poistenkyňa, ktorá je tehotná alebo ktorá sa stará o narodené dieťa, má nárok na materské, ak v posledných dvoch rokoch pred pôrodom bola nemocensky poistená najmenej 270 dní.

9. Podľa § 48 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. poistenkyni vzniká nárok na materské od začiatku šiesteho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu určeným lekárom, najskôr od začiatku ôsmeho týždňa pred týmto dňom, a ak porodila skôr, odo dňa pôrodu. Nárok na materské zaniká uplynutím 34. týždňa od vzniku nároku na materské, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 54 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. ak nemocenské poistenie zamestnanca vzniklo v kalendárnom roku predchádzajúcom kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, alebo v kalendárnom roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky a obdobie nemocenského poistenia zamestnanca, za ktoré sa platí poistné na nemocenské poistenie, bolo najmenej 90 dní predo dňom, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu je obdobie od vzniku nemocenského poistenia do konca kalendárneho mesiaca predchádzajúceho kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky.

11. Krajský súd konštatoval, že spornou skutočnosťou medzi účastníkmi konania v danom prípade bolo určenie začiatku rozhodujúceho obdobia na zistenie denného vymeriavacieho základu.

12. Krajský súd v preskúmvanej veci dospel k záveru, že postup správnych orgánov pri výpočte denného vymeriavacieho základu rozhodného pre určenie materského u žalobkyne bol správny. Žalovaná v súlade s účelom a podstatou zákona za začiatok rozhodujúceho obdobia brala moment vzniku prvého povinného nemocenského poistenia k tomu istému zamestnávateľovi, t. j. od 01.07.2010. Uvedeným dňom žalobkyni na základe pracovnej zmluvy vznikol pracovný pomer so zamestnávateľom spoločnosťou TVRDEX, s.r.o., v ktorej pôsobia ako spoločníci a konatelia príbuzní žalobkyne. Po ukončení tohto prvého pracovného pomeru dohodou ku dňu 30.09.2015 žalobkyni bezprostredne nasledujúcim dňom 01.10.2015 vznikol ďalší pracovný pomer k tomu istému zamestnávateľovi na

základe novej pracovnej zmluvy zo dňa 01.10.2015. V novej pracovnej zmluve mala žalobkyňa dohodnutú novú pracovnú náplň s už podstatne vyššou mesačnou mzdou. Z uvedeného je zrejmé, že žalobkyni od 01.07.2010 nepretržite a bez prerušenia trval rovnaký pracovnoprávny vzťah (pracovný pomer) k tomu istému zamestnávateľovi, ktorým sa založil rovnaký typ poistenia (nemocenské poistenie).

13. Krajský súd taktiež konštatoval, že účelom nemocenského poistenia je v prípade straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti z dôvodu dočasnej pracovnej neschopnosti, tehotenstva a materstva poskytnúť primerané hmotné zabezpečenie v súlade s princípom solidarity a zásluhovosti. Menované princípy vyjadrujú skutočnosť, že výška dávky zo systému sociálneho zabezpečenia sa odvíja od výšky odvodov.

14. S prihliadnutím na účel nemocenského poistenia a zistené okolnosti preskúmaného prípadu má súd za to, že rozhodujúce obdobie na určenie vymeriavacieho základu sa u žalobkyne začalo dňom vzniku prvého pracovného pomeru k tomu istému zamestnávateľovi, ktorým sa založilo povinné nemocenské poistenie, a ktoré trvalo bez prerušenia až do dňa vzniku nároku na poskytnutie nemocenskej dávky. Z pohľadu nemocenského poistenia preto oba pracovné pomery treba hodnotiť ako jeden celok, jedno rozhodné obdobie, pretože ide o rovnaký pracovnoprávny vzťah medzi tými istými účastníkmi, ktorý trval nepretržite a bez prerušenia a zakladal rovnaký typ poistenia. Z tohto dôvodu bola žalobkyňa povinne nemocensky poistená nepretržite u toho istého zamestnávateľa od 01.07.2010. Správne orgány preto postupovali v súlade so zákonom, keď ustálili, že rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu na určenie výšky nemocenskej dávky (materskej) je obdobie od 24.02.2016 do zániku nároku na materské vo výške 16,86027 Eur za deň.

15. Skončenie prvého pracovného pomeru dohodou zo dňa 30.09.2015 a následne bezprostredné uzatvorenie novej pracovnej zmluvy zo dňa 01.10.2015 súd vyhodnotil ako účelové konanie, ktorého cieľom bolo manipulovať s výškou denného vymeriavacieho základu na účely výpočtu vyššej nemocenskej dávky. V čase žalobkyňou rozumne predpokladaného tehotenstva táto uzatvorila novú pracovnú zmluvu na náročnejšiu a zodpovednejšiu pracovnú pozíciu a s podstatne vyššou mzdou, z ktorej sa však automaticky odvádzajú vyššie odvody. Aj napriek skutočnosti, že žalobkyni sa fakticky mení len pracovná náplň, žalobkyňa so zamestnávateľom, ktorým je spoločnosť, v ktorej pôsobia jej príbuzní ako spoločníci a konatelia, namiesto zmeny pracovného pomeru dohodou zvolila cestu skončenia pôvodného pracovného pomeru a vzniku nového pracovného pomeru. Všetky tieto skutočnosti tak jasne svedčia o zneužití práva zo strany žalobkyne, ktoré súd posúdil ako obchádzanie účelu a zmyslu zákona č. 461/2003 Z. z.

16. O náhrade trov konania žalobkyne bolo rozhodnuté podľa § 167 S.s.p. a contrario, žalobkyňa nemala v konaní úspech, nevzniká jej preto právo na náhradu trov konania. Rovnako súd náhradu trov konania nepriznal ani žalovanej, pretože neboli splnené podmienky stanovené v § 168 S.s.p.

III.

Konanie na kasačnom súde

17. Proti rozsudku krajského súdu podalal sťažovateľka (žalobkyňa) v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť prostredníctvom právneho zástupcu z dôvodov, že krajský súd pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhla, aby kasačný súd zmenil rozsudok krajského súdu, zrušil rozhodnutie žalovanej a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

18. Sťažovateľka namietala, že krajský súd posúdil skončenie prvého pracovného pomeru dohodou zo dňa 30.09.2015 a následné bezprostredné uzatvorenie novej pracovnej zmluvy zo dňa 01.10.2015 u toho istého zamestnávateľa ako účelové konanie, ktorého cieľom bolo manipulovať s výškou denného vymeriavacieho základu na účely výpočtu nemocenskej dávky. Taktiež nesúhlasila s názorom krajského súdu, že sa v danom prípade jedná o jasné zneužitie práva zo strany žalobkyne, ktoré posúdil ako

obchádzanie účelu a zmyslu zákona č. 461/2003 Z. z. Vôbec neprihliadal na ukončenie pracovného pomeru a vznik nového pracovného pomeru a dôvodil, že sťažovateľka bola nepretržite bez prerušenia zamestnaná u toho istého zamestnávateľa.

19. Súd však takéto svoje posúdenie a právnu argumentáciu o nepretržitom zamestnaní nepodložil žiadnymi relevantnými ustanoveniami zákonov, aplikáciou ktorých by bolo možné správnosť jeho právneho posúdenia skontrolovať. Súd sa nevysporiadal s argumentáciou žalobkyne, že ako fyzická osoba môže konať čokoľvek, čo jej zákon nezakazuje, a v prípade, že zákon za určitých podmienok umožňuje získanie dávok materskej v určitej výške, pokiaľ sťažovateľka, ako zamestnanec splní tieto zákonom stanovené požiadavky, vzniká jej právo na čerpanie dávok v príslušnej výške. Zamestnávateľ sťažovateľky platil po uzatvorení novej pracovnej zmluvy vyššie odvody a následne tak sťažovateľke vzniklo právo na vyššiu dávku v zmysle zákona.

20. Sťažovateľka je presvedčená, že 30.09.2015 jej zanikol pracovný pomer a to z titulu uzavretia dohody o ukončení pracovného pomeru zo dňa 30.09.2015, v zmysle ktorého vykonávala prácu na pozícii administratívny pracovník odo dňa 01.07.2010 do 30.09.2015 a zároveň v zmysle novej pracovnej zmluvy zo dňa 01.10.2015 jej dňa 01.10.2015 vznikol nový pracovný pomer s identickým zamestnávateľom, v zmysle ktorého nastúpila na výkon práce na pozícii finančný manažér, ktorý má v náplni práce úplne iný rozmer. Jedná sa o neporovnateľnú agendu ako to bolo v pôvodnom pracovnom pomere. Argumentácia krajského súdu, že v zmysle § 54 ods.1 zákona pracovný pomer sťažovateľky trval nepretržite od 01.07.2010 nemá oporu v zákone a ani korešponduje faktické skutočnosti nepreukazujú predmetný záver krajského súdu.

21. Podľa jej názoru pojem nepretržité trvanie pracovného pomeru je v § 57 ods.1 písm. d) zákona definovaný, avšak iba v prípade dobrovoľného poistenia, pri ktorom je uvedené, že ak dôjde k zániku dobrovoľného nemocenského poistenia, a následne k vzniku poistenia nasledujúci kalendárny deň (t. j. identická situácia ako u sťažovateľky) nejedná sa o nepretržité dobrovoľné poistenie. Obdobný skutkový stav, ktorý krajský súd vyhodnotil u sťažovateľky ako nepretržité trvanie pracovného pomeru, respektíve ako zneužitie práva pri výklade pojmu „nepretržité trvanie pracovného pomeru“ je tak v § 57 ods.1 písm. d) zákona definovaný ako legálny.

22. Ďalej uviedla, že vznik a zánik povinného nemocenského poistenia u zamestnancov v zmysle zákona je viazaný na vznik a zánik právneho vzťahu, ktorý zakladá právo na nemocenské poistenie, t. j. viazaný na vznik a zánik pracovnej zmluvy.

23. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedla, že sa stotožňuje s odôvodnením rozsudku krajského súdu. Konanie sťažovateľky je podľa názoru žalovanej rovnako ako aj podľa názoru krajského súdu zneužívaním systému nemocenského poistenia. Manipuláciou so vznikom a zánikom sociálneho poistenia sa sťažovateľka v spolupráci so zamestnávateľom snažia dosiahnuť pri nízkej výške odvedeného poistného na nemocenské poistenie maximálnu výšku materského.

24. Poukázala na to, že ustanovenie § 54 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 543/2010 Z. z. na rozdiel od § 54 ods. 2 zákona v znení neskorších predpisov neodkazuje na vznik nemocenského poistenia, ale iba na „nepretržité trvanie“ nemocenského poistenia. Z uvedeného dôvodu pri aplikácii tohto ustanovenia Sociálna poisťovňa, ústredie neprihliada na ustanovenia týkajúce sa vzniku a zániku sociálneho poistenia, na ktoré poukazuje sťažovateľka v kasačnej sťažnosti. Za nepretržité povinné nemocenské poistenie zamestnanca sa na účely aplikácie § 54 ods. 1 zákona v znení zákona č. 543/2010 Z. z. považuje aj povinné nemocenské poistenie u jedného zamestnávateľa, ktoré zaniklo a znovu vzniklo nasledujúci kalendárny deň. Ak by zákonodarca mal v úmysle nepovažovať povinné nemocenské poistenie, ktoré jeden deň zaniklo a nasledujúci deň vzniklo za nepretržité, uviedol by to explicitne v § 54 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 543/2010 Z. z., obdobne ako je to uvedené v § 57 ods. 1 písm. d) zákona v znení neskorších predpisov. V ustanovení § 57 ods. 1 písm. d) zákona v znení neskorších predpisov je taxatívne vymedzené, čo sa nepovažuje za nepretržité dobrovoľné nemocenské poistenie (ak dobrovoľné nemocenské poistenie zaniklo a vzniklo nasledujúci kalendárny deň nepovažuje

sa to za nepretržité nemocenské poistenie).

25. Žalovaná ďalej uviedla, že v Slovenskej republike v systéme sociálneho poistenia platí poistný princíp v spojení s princípom solidárnosti. Pod pojmom solidárnosť sa chápe prerozdeľovanie peňazí od všetkých poistencov v prospech tých, ktorých životná úroveň je spojená s poberaním nemocenských dávok. To znamená, že všetci poistenci prispievajú poistným do fondu nemocenského poistenia Sociálnej poisťovne, z ktorého čerpajú následne finančné prostriedky iba tí poistenci, ktorí sa dostanú do zákonom predvídanej životnej situácie. Poistný princíp v sebe zasa odráža proporcionalitu systému, t. j. poistenc, ktorý plní odvodovú povinnosť určitý čas (spravidla rok) vo vyššej miere, z vyšších vymeriavacích základov by mal mať vyššiu mieru náhrady príjmu, t. j. vyššiu nemocenskú dávku počas trvania sociálnej udalosti ako poistenc, ktorý plní odvodovú povinnosť z nižších vymeriavacích základov. Priznaná výška materského sťažovateľke za obdobie od 24.02.2016 spravodlivo zodpovedá odvodenému poistnému na nemocenské poistenie, ktoré sťažovateľka platila do vzniku sociálnej udalosti.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

26. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) postupom podľa § 492 S. s. p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním , ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 455 S. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30.05.2018 (§137 ods. 2 S.s.p.).

27. V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľka domáhala preskúmania rozhodnutia žalovanej o určení nároku na materské žalobkyni za obdobie od 26.02.2016 do zániku nároku na materské, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovanej, ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a konania týmto rozhodnutiam predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľky sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu. Po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správnych orgánov (tzn. splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa kasačný súd stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil krajský súd zo zistení uvedených žalovaným správnym orgánom a sťažovateľkou, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise.

Podľa § 48 ods. 1 zákona, poistenkyňa, ktorá je tehotná alebo ktorá sa stará o narodené dieťa, má nárok na materské, ak v posledných dvoch rokoch pred pôrodom bola nemocensky poistená najmenej 270 dní.

Podľa § 54 ods. 1 zákona, ak nemocenské poistenie trvalo nepretržite najmenej od 1. januára kalendárneho roka predchádzajúceho kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, do dňa, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu je kalendárny rok predchádzajúci kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky.

Podľa § 54 ods. 2 zákona, ak nemocenské poistenie zamestnanca vzniklo v kalendárnom roku predchádzajúcom kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, alebo v kalendárnom roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, a obdobie nemocenského poistenia zamestnanca, za ktoré sa platí poistné na nemocenské poistenie, bolo najmenej 90 dní pred dňom, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu je obdobie od vzniku nemocenského poistenia do konca kalendárneho mesiaca predchádzajúceho kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky.

28. Kasačný súd sa stotožnil so záverom krajského súdu, že skutkový stav zistený žalovanou v napadnutom rozhodnutí ako aj v rozhodnutí prvostupňového správneho orgánu je dostatočný a zodpovedá zisteniam v správnom konaní, teda obsahu administratívneho spisu.

29. Vo vzťahu k dôvodu kasačnej sťažnosti, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S. s. p.) musí kasačný súd s prihliadnutím na zásadu kontinuálneho výkonu štátnej moci (čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky) zdôrazniť, že doterajšia ustálená judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky chápe takto sformulovaný dôvod zakotvený v § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p. vo vzťahu k meritu prejednávanej veci, t. j. na prvom mieste ako nesprávnu aplikáciu právnej normy (hypotéza ako právny skutkový stav a dispozícia) na riadne zistený faktický skutkový stav vyplývajúci z merita veci, na druhom mieste ako nesprávny výber ustanovenia a v neposlednom rade ako nesprávny výber právneho predpisu.

30. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

31. V súvislosti s uvedeným kasačný súd konštatuje, že v aplikačnom postupe krajského súdu pri rozhodovaní o merite sporu nezistil nedostatky posúdenia v merite veci.

32. Z obsahu predloženého súdneho spisu, ktorého súčasťou je administratívny spis žalovanej, mal kasačný súd za preukázané, že prvostupňový správny orgán žalobkyni podľa § 30, § 48 ods. 2, § 53 a § 55 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení priznal nárok na materské za obdobie od 26.02.2016 do zániku nároku na materské vo výške 16,860227 Eur za deň. Denný vymeriavací základ na určenie výšky nemocenskej dávky bol stanovený s použitím ust. § 54 ods. 1 zákona.

33. Pri určení rozhodného obdobia na zistenie denného vymeriavacieho základu prvostupňový správny orgán zohľadnil, že žalobkyňa je povinne nemocensky poistenou zamestnankyňou uvedeného zamestnávateľa (TVRDEX, s.r.o.) od 01.07.2010 a následne od 01.10.2015 (u toho istého zamestnávateľa). Nemocenské poistenie vzniklo teda medzi tými istými subjektmi, žalobkyňa vykonávala zárobkovú činnosť, ktorá jej vyplývala z právneho vzťahu k tomu istému zamestnávateľovi a z tejto zárobkovej činnosti jej vzniklo právo na pravidelný mesačný príjem.

34. Kasačnú námietku žalobkyne, že pri určovaní rozhodujúceho obdobia na zistenie denného vymeriavacieho základu sa malo postupovať podľa § 54 ods. 2, a nie v zmysle § 54 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, vyhodnotil kasačný súd ako nedôvodnú. Rovnako považoval za nedôvodnú námietku, týkajúcu sa výkladu práva žalovanou, ktorý akceptoval aj krajský súd.

35. Kasačný súd poznamenáva, že účel nemocenského poistenia spočíva v zabezpečení fyzickej osoby pre prípad straty alebo zníženia príjmu z dôvodu tehotenstva a materstva. Pri určovaní rozhodujúceho obdobia na zistenie denného vymeriavacieho základu žalovaná prihliada na všetky ustanovenia zákona, ktoré sa týkajú výpočtu nemocenských dávok, berie ich ako jeden celok a v ich vzájomnej súvislosti.

36. V ďalšom kasačný súd poukazuje na základné pravidlá konania uvedené v § 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, pre ktoré východiskom je systém prameňov práva, je potrebné v praxi interpretovať v duchu európskeho štandardu všeobecných požiadaviek na kvalitu postupov a činnosti verejnej správy súhrnne označovaných ako princípy „dobrej správy“.

37. Kasačný súd taktiež považuje za potrebné uviesť, že princíp viazanosti právom ako jeden z princípov dobrej verejnej správy vyžaduje, aby všetky rozhodnutia a úkony orgánov verejnej správy mali oporu v právnom poriadku, ich obsah bol s ním v súlade a boli účinne vynútiteľné. Ide o stav, ktorý predpokladá čl. 2 ods. 2 Ústavy SR. Tento princíp zahŕňa nielen požiadavku na súladný postup verejnej správy s

vnútroštátnymi zákonmi, medzinárodným právom a všeobecnými právnymi zásadami, ale aj požiadavku nezneužívania voľnej úvahy a požiadavku výkonu právomoci len za účelom ustanoveným zákonom. Ďalším dôležitým princípom je princíp proporcionality, ktorý možno odvodiť z čl. 1 ods. 1 Ústavy SR. Zmyslom tohto princípu je napomáhať hľadať spravodlivú rovnováhu medzi cieľom a použitými prostriedkami.

„Pri výklade a aplikácii právnych predpisov nemožno ignorovať ich účel a zmysel, ktorý nie je možné hľadať len v slovách a vetách toho ktorého predpisu, v ktorom sú vždy prítomné aj princípy uznávané demokratickými právnymi štátmi. Prílišný formalizmus pri výklade právnych noriem vedúci k extrémne nespravodlivému záveru znamená porušenie základných práv.“ (nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 7. marca 2012, sp. zn. I. ÚS 1826/11)

38. Vzhľadom na uvedené sa kasačný súd stotožňuje s interpretáciou § 54 ods. 1 zákona o sociálnom poistení žalovanou, v zmysle ktorej sa za nepretržité povinné nemocenské poistenie zamestnanca považuje aj povinné nemocenské poistenie rovnakého typu u jedného zamestnávateľa, ktoré zaniklo a znovu vzniklo nasledujúci kalendárny deň. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu nepovažovať povinné nemocenské poistenie, ktoré jeden deň zaniklo a nasledujúci deň vzniklo za nepretržité, uviedol by to výslovne v ust. § 54 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, rovnako ako je to uvedené napr. v ust. § 57 ods. 1 písm. d) predmetného zákona. Keďže v ust. § 54 ods. 1 zákona o sociálnom poistení negatívne vymedzenie nepretržitosti nie je uvedené, v prípade opätovného vzniku právneho vzťahu zakladajúceho nemocenské poistenie medzi rovnakými subjektmi, a to žalobkyňou ako zamestnancom a zamestnávateľom, ktoré časovo nadväzuje na predchádzajúce nemocenské poistenie medzi tými istými subjektmi (zamestnanec a zamestnávateľ), pričom predchádzajúce nemocenské poistenie aj nové nemocenské poistenie je rovnakého typu, nemožno opätovne vzniknuté nové nemocenské poistenie považovať za vznik nového nemocenského poistenia, ale ide o nepretržité trvanie nemocenského poistenia.

39. Kasačný súd musí vyjadriť súhlas so záverom krajského súdu, že na účely určenia rozhodujúceho obdobia na zistenie denného vymeriavacieho základu za vznik nemocenského poistenia je potrebné považovať vznik prvého nemocenského poistenia u toho istého zamestnávateľa, t. j. od 01.07.2010, ktoré trvalo nepretržite, a nie od 01.10.2015 ako tvrdí sťažovateľka.

40. Kasačný súd preto považuje za správny názor krajského súdu, že v prípade žalobkyne nedošlo k zániku nemocenského poistenia a následne k jeho vzniku, ale nemocenské poistenie trvalo nepretržite z dôvodu zamestnania žalobkyne u toho istého zamestnávateľa.

41. Kasačný súd má rovnako ako krajský súd a žalovaná za to, že konanie žalobkyne možno jednoznačne považovať za účelové s cieľom získania výhody - vyššieho materského.

42. Na tomto mieste kasačný súd zdôrazňuje, že rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia, pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky, spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia).

43. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, „že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“.

44. V predmetnej veci žalobkyňa v žalobe namietala iba to, že pri určovaní rozhodujúceho obdobia na zistenie denného vymeriavacieho základu sa malo postupovať podľa § 54 ods. 2, nie v zmysle § 54 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Kasačný súd má za to, že s touto námietkou sa krajský súd dostatočne vysporiadal, svoje rozhodnutie riadne odôvodnil a vzhľadom na záver o zákonnosti rozhodnutia žalovanej, ako aj správneho orgánu 1. stupňa sa s právnym názorom žalovanej v napadnutom rozhodnutí stotožnil.

45. Po preskúmaní kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že s právnymi námietkami sťažovateľky sa krajský súd v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na kasačnom súde, a preto námietky uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil najvyšší súd ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 S. s. p. ako nedôvodnú zamietol.

46. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľke, ktorá v tomto konaní nemala úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S.s.p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S.s.p.) a rovnako aj žalovanej nárok na ich náhradu nepriznal v súlade s § 467 ods. 1 S.s.p. a analogicky podľa § 168 S.s.p.).

47. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyseľne (§139 ods. 4 S.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.